

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 1 november 2013

Mål nr

Ö 1752-13

SÖKANDE

1. Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

2. CJ

3. LRJ

4. LJ

5. HJ

Målsägandebiträde och ombud för 2–5: Advokat EH

MOTPART

FS

Offentlig försvarare: Advokat MH

Dok.Id 84921

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

SAKEN

Resning

TIDIGARE AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2011-12-15 i mål B 4176-11

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen beviljar, med stöd av 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken, resning av Hovrätten för Västra Sveriges dom den 15 december 2011 i mål B 4176-11 till men för FS och förordnar att målet ska tas upp till ny behandling i hovrätten avseende ansvar och skadestånd.

Högsta domstolen förklarar FS häktad. Så snart häktningsbeslutet har verkställts ska det anmälas till Högsta domstolen, som då kommer att bestämma tid för förhandling i häktningsfrågan.

Högsta domstolen fastställer ersättning enligt rättshjälpslagen till MH för hans biträde åt FS i Högsta domstolen till 52 398 kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 10 480 kr.

Högsta domstolen fastställer ersättning enligt rättshjälpslagen till EH för hennes biträde åt LJ, LRJ, CJ och HJ i Högsta domstolen till 15 913 kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 3 183 kr.

Det ankommer på hovrätten att pröva frågan om FSs ersättningsskyldighet för målsägandenas rättshjälpskostnader i resningsärendet i samband med målet efter dess återupptagande.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

FS åtalades för mord på MJ. Hennes kropp hade inte påträffats när åtalet väcktes år 2011, inte heller när först tingsrätten och sedan hovrätten dömde i målet samma år. Enligt gärningsbeskrivningen hade FS den 28 juli 2010 i sin och MJs bostad i Spekeröd berövat MJ livet genom mycket kraftigt våld mot hennes huvud eller överkropp. Han hade enligt åklagaren sannolikt skjutit MJ med pistol genom huvudet då hon legat i sin säng och efter mordet gömt undan hennes kropp.

MJs föräldrar och systrar (målsägandena) biträdde åtalet och yrkade skadestånd.

FS förnekade gärningen och motsatte sig skadeståndsyrkandena.

Tingsrätten ogillade åtalet för mord och skadeståndsyrkandena. Domen överklagades, men hovrätten fastställde domslutet. Hovrättens dom vann laga kraft.

Den 14 april 2012 hittades MJs kropp och förundersökningen återupptogs.

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen ska bevilja resning till nackdel för FS och förordna att målet ska tas upp på nytt av Hovrätten för Västra Sverige för prövning av ansvarsfrågan. För det fallet att Högsta domstolen beviljar resning har riksåklagaren yrkat att FS ska häktas.

Målsägandena har yrkat att Högsta domstolen ska bevilja resning i skadeståndsdelen och förordna att målet i den delen ska tas upp på nytt i hovrätten.

FS har motsatt sig yrkandena.

SKÄL

Bestämmelserna om resning

1. Enligt 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken får resning beviljas till men för en tilltalad som har frikänts, om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år och det åberopas någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats och vars förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade hade dömts för brottet. Enligt andra stycket får resning inte beviljas på grund av någon ny omständighet eller något nytt bevis, om inte parten gör sannolikt att han inte hade kunnat åberopa omständigheten eller beviset i rättegången, eller att han annars har haft giltig ursäkt för att inte göra det.
2. Enligt 58 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken ska en ansökan om resning till men för den tilltalade göras inom ett år från det att sökanden fick kännedom om det förhållande som ansökningen grundas på.
3. Avser en dom i brottmål även skadestånd, gäller beträffande resning i den delen vad som är föreskrivet om resning i tvistemål (58 kap. 9 § rättegångsbalken). Beviljas resning i ansvarsdelen, får dock resning samtidigt beviljas, utan sådan tvistemålsprövning, även beträffande skadestånd.

Är nyhetskravet uppfyllt?

4. För resning enligt den nu aktuella bestämmelsen fordras att det åberopas någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats. Syftet med detta s.k. nyhetskrav är att förhindra att det sker en omprövning av bevisvärderingen på extraordinär väg. Nyhetskravet hindrar dock inte att den bevisning som förelåg vid rättegången prövas på nytt i ljuset av den nya bevisningen. Den värdering som hovrätten gjorde av den då föreliggande bevisningen ska emellertid ligga till grund för prövningen även i resningsärendet (se vidare p. 26).

5. Som grund för resning åberopar riksåklagaren den omständigheten att kroppen efter MJ har hittats och den bevisning som har tillkommit i direkt anslutning till detta. Den består av protokoll från den rättsmedicinska undersökningen av kroppen, undersökningar av fyndplatsen och av MJs bil samt av uppgifter lämnade av FS. Denna bevisning uppfyller nyhetskravet. Detsamma gäller en redovisning av förhör med 33 namngivna personer som MJ hade haft kontakt med, och som enligt riksåklagaren har kunnat avföras från utredningen. Också den fördjupade analysen av MJs användning av dator och mobiltelefon uppfyller nyhetskravet.

6. Riksåklagaren åberopar vidare protokoll från förhör med LJ, MX, SW och JS. Uppgifterna återfinns i de förundersökningsprotokoll som upprättades inför rättegången, men såvitt framgår av handlingarna åberopades de inte vid rättegången. Nyhetskravet är därför enligt riksåklagaren uppfyllt även med avseende på dessa vittnen.

Giltig ursäkt?

7. Den nya bevisning som har ett direkt samband med att MJs kropp påträffades hade inte kunnat åberopas under rättegången. Kravet i 58 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken, att den part som ansöker om resning ska ha gjort sannolikt att han inte hade kunnat åberopa omständigheten eller beviset i rättegången eller att han annars har haft giltig ursäkt för att inte göra det, är därför uppfyllt i den delen.

8. Förhören med de 33 namngivna personerna kunde ha gjorts inför rättegången. Sedan MJs kropp har påträffats har visserligen bevisningen för att hon dödats stärkts väsentligt och utredningen kunnat koncentreras kring frågan om vem som dödade henne. Det kan därför anses ha varit i någon mån befogat att efter fyndet av kroppen förstärka utredningen kring frågan om möjliga gärningsmän. Det är emellertid inte tillräckligt för att det ska ha funnits giltig ursäkt för att åberopa bevisningen avseende de 33 personerna först nu.

9. Också den fördjupade analysen av MJs användning av dator och mobiltelefon kunde ha genomförts inför rättegången. Riksåklagaren har inte lämnat någon förklaring till att fyndet av MJs kropp skulle ha motiverat att analysen gjordes först därefter. Det har därmed inte visats föreligga giltig ursäkt för att inte genomföra och åberopa analysen under rättegången.

10. LJ, MX, SW och JS hade lämnat sina uppgifter under förundersökningen. Uppgifterna var alltså kända för åklagaren före rättegången men åberopades inte. Enligt riksåklagaren medför det som har kommit fram efter det att MJs kropp hittades att delar av den tidigare bevisningen kommer i ett nytt ljus och att det fanns giltig ursäkt att inte åberopa vittnena redan vid rättegången.

11. LJs och MXS uppgifter rör i huvudsak observationer av en man i en jeep på en rastplats i Spekeröd, i närheten av den plats där MJs kropp påträffades. De har ett sådant samband med fyndet av MJs kropp att det får anses ursäktligt att de åberopas först nu.

12. SWs och JSs uppgifter avser frågan om när MJs bil fanns på pendlarparkeringen. Den frågan hade betydelse redan vid rättegången. Men sedan MJs kropp påträffats är det i det närmaste klarlagt att någon annan än hon själv ställde bilen på parkeringen. Bevisningen har också stärkts när det gäller dödstitidpunkten. Frågan om när hennes bil sågs på pendlarparkeringen har därför fått större betydelse. Åklagaren får därmed anses ha haft giltig ursäkt att åberopa SWs och JSs uppgifter först nu.

Har den nya bevisningen åberopats i rätt tid?

13. Resning till men för den tilltalade ska sökas inom ett år från det att sökanden fick kännedom om det förhållande som ansökningen grundas på.

14. MJs kropp hittades den 14 april 2012 och riksåklagaren ansökte om resning den 8 april 2013. Den bevisning som har ett direkt samband med att kroppen påträffades har därmed åberopats i rätt tid.

15. De uppgifter som LJ, MX, SW och JS har lämnat var kända mer än ett år före resningsansökningen. Uppgifterna fick dock ny betydelse genom att MJs kropp hittades, och som har sagts tidigare får det av den anledningen godtas att de åberopas först nu. Frågan är dock om ettårsfristen i ett sådant fall lägger hinder i vägen för att uppgifterna åberopas, eller om fristen med avseende på dessa uppgifter ska räknas från en senare tidpunkt.

16. I rättsfallet NJA 1998 s. 321 åberopade riksåklagaren bl.a. flera vittnesförhör. En del vittnen hade därvid hörts såväl tidigare än ett år före resningsansökningen som senare. Högsta domstolen uttalade i det fallet att övervägande skäl talar för att ettårsfristen ska räknas särskilt för varje åberopad ny omständighet och varje åberopat nytt bevis.

17. I detta fall grundas emellertid resningsansökningen på väsentligen ett enda förhållande, nämligen att MJs kropp har hittats. Det föreligger då inget hinder enligt 58 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken mot att åberopa den bevisning som förelegat dessförinnan men för vilken det finns giltig ursäkt att åberopa den först nu.

18. Det sagda innebär att det inte finns något hinder för åklagaren att i resningsärendet åberopa de uppgifter som LJ, MX, SW och JS har lämnat.

Hovrättens bevisvärdering

19. Vid bedömningen av vilken betydelse den nya bevisningen skulle ha haft om den hade funnits redan vid rättegången i hovrätten ska de omständigheter och den bevisning som presenterades i rättegången där värderas på det sätt som har kommit till uttryck i hovrättens dom (se p. 4 och ytterligare i p. 26). Den fråga som hovrätten hade att ta ställning till var om det var bevisat att FS den 28 juli 2010, i sin och MJs bostad, uppsåtligen berövade MJ livet genom mycket kraftigt våld mot hennes huvud eller överkropp.

20. Hovrätten ansåg att omständigheterna talade mycket starkt för att MJ var död och fann det utrett att blodet i sängbotten kom från henne. Bevisningen talade för att MJ skottskadades i sitt sovrum i samband med att blodfläcken uppstod. Men även om detta hade varit fullständigt klarlagt hade det enligt hovrätten inte visat att hon hade utsatts för dödligt våld på det sätt som åklagaren hade påstått. Om det hade bevisats att MJ hade fått en skottskada

hade inte heller detta, i brist på annan utredning kring händelseförloppet, medfört att det var bevisat att någon hade skadat henne uppsåtligt. Det bedömdes vidare att det inte kunde uteslutas att någon annan än FS hade kunnat hitta det som behövdes för att dölja blodfläcken och bädda om sängen. Det gick enligt hovrätten inte heller att dra slutsatsen att FS var den ende som hade tid att dölja fläcken.

21. Det kunde enligt hovrätten inte uteslutas att det var MJ som vittnet KH iakttog på Svartedalsvägen under förmiddagen den 28 juli 2010 eller att det var MJ själv som kl. 14.21 den dagen skickade sms till CJ med meddelandet att hon var på väg till Linköping eller Lidköping. Vidare talade det faktum att MJ tidigare hade skickat fordonfrågor via sms i viss mån för att hon skickade en sådan fråga kl. 14.39. Hovrätten konstaterade att det sista meddelandet från MJs mobiltelefon skickades till FSs mobiltelefon vid tiotiden på förmiddagen den 29 juli och att de båda telefonerna då kopplades upp mot olika telemaster, MJs mot masten Stora Höga N och FSs mot masten Kode N. Hovrätten fann det inte utrett att de bankomatuttag och försök till uttag som gjordes med MJs två bankkort strax före kl. 11 den 28 juli i Stora Höga hade gjorts av FS. Hovrättens slutsats var att det inte av telefontrafiken, bankomatuttagen eller vittnesuppgifterna gick att dra säkra slutsatser när det gäller frågan om MJ hade avlidit den 28 juli 2010.

22. Sammanfattningsvis fann hovrätten att många – men inte alla – omständigheter som hade kommit fram i målet var väl förenliga med åklagarens påstående. Det innebar dock inte att omständigheterna inte kunde ha andra förklaringar, inte ens om de sågs sammantagna. Utredningen i hovrätten var inte sådan att man med säkerhet kunde utesluta möjligheten att MJs försvinnande hade en annan förklaring än att FS hade dödat henne, än mindre att det skedde på det sätt och vid den tidpunkt som åklagaren hade påstått. Åtalet ansågs därmed inte styrkt.

Den nya bevisningen

23. Den nya bevisning som har ett direkt samband med att MJs kropp har påträffats utgörs, som har framgått, av en rättsmedicinsk undersökning av kroppen samt av undersökningar av fyndplatsen och av hennes bil. Enligt den rättsmedicinska undersökningen talar utseendet på MJs skador för att de har uppkommit genom skott mot huvudet. Dödsorsaken har inte kunnat fastställas men skadorna på skallen och omständigheterna kring fyndet talar starkt för att MJ har dödats. Fyndplatsen var ett otillgängligt skogsparti ca tio minuters bilväg från MJs och FSs bostad. Kvarlevorna låg inlindade i sängkläder, vilka i sin tur var omslutna av en vit presenning. Kroppen låg gömd under nio mindre granar. Sängkläderna var av samma märke och sort som de som hade funnits i MJs säng. Enligt undersökningen av MJs bil hade den inlindade kroppen fått plats i lastutrymmet under förutsättning att baksätets ryggstöd hade fällts framåt.

24. LJ har under förundersökningen berättat att han natten till den 28 juli 2010 befann sig på Spekeröds rastplats och då såg en silverfärgad stadsjeep som han spontant tänkte var likadan som den bil hans granne MJ hade. Ur jeepen kom en man, som öppnade bagageluckan. I bagageutrymmet stod bl.a. en vit låda, som var så stor att bilens baksäte måste ha varit nedfällt. Lådan var täckt med en stor plastpåse eller liknande. LJ trodde att klockan var omkring 01.00 när han kom hem efter händelsen på rastplatsen. Han har även under förundersökningen berättat att han påföljande natt omkring kl. 01.30 såg, som han uppfattade det, samma bil på pendlarparkeringen i Stora Höga. Hans hustru MX har också uttalat sig om tidsförhållandena och därvid lämnat uppgifter som i någon mån avviker från LJs.

25. SW har under förundersökningen berättat om en bil som liknade MJs och som han såg på pendlarparkeringen i Stora Höga, troligen den 28 juli, strax före kl. 12.50 då han tog tåget mot Göteborg. JS har berättat om en motsvarande iakttagelse tidigt på morgonen den 29 juli.

Närmare om bundenheten till hovrättens bevisvärdering

26. Som tidigare har sagts ska i resningsärendet de omständigheter och den bevisning som presenterades i rättegången värderas på samma sätt som hovrätten gjorde. Någon fristående omvärdering får alltså inte ske. Det hindrar inte att vissa omständigheter och bevis ges en annan betydelse i ljuset av den nya utredningen och att de alltså i den meningen värderas annorlunda (se p. 4 och 19). Ny utredning kan påverka bedömningen av bevisvärdet av ett redan prövat bevis. Styrkan av den bevisning som har förelegat är därvid av intresse. För att det ska kunna avgöras om den nya bevisningen har sådan vikt att förutsättningar för resning föreligger måste den sålunda bedömas med beaktande av den gamla bevisningens värde i enlighet med vad som har redovisats i domen eller, om sådan redovisning saknas eller inte ger tillräcklig ledning, har fastställts efter resningsdomstolens självständiga bedömning. (Se NJA 2011 s. 254 p. 16.)

27. Av särskild betydelse för frågan om vilka omvärderingar som nu får ske är de bedömningar som hovrätten gjorde om dels telefontrafiken m.m., dels sambandet mellan blodfläcken och hålet i väggen.

Angående telefontrafiken m.m. uttalade hovrätten:

Utredningen kring telefontrafik och bankomatuttag samt den muntliga bevisningen möjliggör alltså inga säkra slutsatser när det gäller frågan om MJ avlidit den 28 juli 2010. Det är inte heller utrett att FS använt MJs mobiltelefon och bankkort denna dag.

Beträffande sambandet mellan blodfläcken och hålet i väggen uttalade hovrätten:

Vad som framkommit genom RLs vittnesmål och framförallt av fyndet av en benbit i hålet i väggen, talar visserligen för att MJ skottskadades i sitt sovrum i samband med att blodfläcken uppstod. Även om detta hade varit fullständigt klarlagt hade det ändå inte visat att MJ hade utsatts för dödligt våld på det sätt som åklagaren har påstått – detta inte ens i kombination med det faktum att hon är försvunnen. Om det hade varit bevisat att MJ hade fått en skottskada, hade inte heller det, i brist på annan utredning kring händelseförloppet, medfört att det också varit bevisat att någon skadat henne uppsåtligen.

28. Frågan är om dessa bedömningar tillåter en annan bevisvärdering nu beträffande slutsatserna i frågan huruvida MJ avled den 28 juli 2010 samt om hon utsattes för dödligt våld på det sätt som åklagaren har påstått och om det i så fall skedde uppsåtligen.

29. Genom att MJs kropp har påträffats och genom den utredning som har gjorts i anslutning till det är det klarlagt att hon dog i sin säng och att någon undanskaffade kroppen i det emballage som kroppen hittades i. Hovrätten gjorde sina bedömningar angående sambandet mellan blodfläcken och hålet i väggen utifrån hypotesen att MJ ”skottskadades”. Det innebär att det inte finns något hinder mot andra bedömningar i de avgörande frågorna utifrån utgångspunkten – som alltså numera är befogad – att hon dog i sin säng och att kroppen undanskaffades. Det innebär också att det inte finns något hinder mot andra slutsatser än de som hovrätten har dragit beträffande data- och telefontrafikens betydelse som bevis angående frågan om MJ avled den 28 juli 2010 och om FS använde hennes mobiltelefon och bankkort.

Skulle den nya bevisningen sannolikt ha lett till en fällande dom?

30. Som nyss har sagts är det numera klarlagt att MJ dog i sin säng och att någon undanskaffade kroppen i emballaget. Det är också klarlagt att någon dels försökte undanröja spår i MJs sovrum, dels vidtog åtgärder i syfte att ge intryck av att hon hade rest bort. Om MJ har dödats och om gärningsmannen i så fall är någon annan än FS måste det rimligen förutsätta, med hänsyn till vad FS har berättat och vad som är känt om användningen av MJs bankkort, dator och mobiltelefon, att det skedde någon gång efter det att FS enligt egen uppgift lämnade hemmet strax före midnatt den 28 juli och innan han återvände på förmiddagen den 29 juli.

31. I utredningen finns åtskilligt som talar emot detta. Sålunda har ingenting kommit fram om att MJ träffade någon under den aktuella tiden. Vidare talar innehållet i det sms som sändes från MJs mobiltelefon till CJs den 28 juli kl. 14.21 för att det var någon annan än MJ som sände det och att det var en person som försökte dölja att MJ redan då var död. FS har vidare, enligt sin berättelse, inte sett några tecken på att MJ har avlidit i bostaden innan han återvände på förmiddagen den 29 juli. Härtill kommer dels de uppgifter som har lämnats av SW och JS och som tyder på att MJs bil stod på pendlar-parkeringen redan den 28 juli, dels de uppgifter som har lämnats av LJ som i någon mån talar för att MJs bil med hennes döda kropp fanns på Spekeröds rastplats redan natten till den 28 juli.

32. På grund av det anförda är det sannolikt att hovrätten, om den nya bevisningen hade förebringats under rättegången, hade funnit det ställt utom rimligt tvivel, dels att MJ var död redan före kvällen den 28 juli, dels – som en följd härav – att det var FS som undanskaffade MJs kropp och även i övrigt företog åtgärder i syfte att dölja att hon dog i sin säng av ett pistolskott.

33. Enligt åklagarens gärningsbeskrivning har FS dödat MJ uppsåtligt. Fyndet av MJs kropp och den utredning som har samband härmed innebär att bevisningen för detta påstående har stärkts. Frågan är då vilket utrymme som finns för andra händelseförlopp, exempelvis att hon har dödat av oaktsamhet. Vid besvarandet av denna fråga ska det beaktas att FS, enligt vad som nu måste vara utgångspunkten för bedömningen, har farit med osanning genom att bl.a. inte berätta om sina åtgärder för att dölja att MJ var död.

34. I vissa fall har den tilltalade i rättspraxis ansetts kunna åläggas en förklaringsbörda och fällts till ansvar när han eller hon inte har kunnat uppfylla denna (se bl.a. rättsfallen NJA 1984 s. 520, NJA 2001 s. 551 och NJA 2001 s. 570). Angående kravet i Europakonventionen på rättvis rättegång har Europadomstolen uttalat att den tilltalades tystnad kan beaktas vid värderingen av åklagarens bevisning i situationer då han eller hon kan förväntas komma med en förklaring (se fallet John Murray mot Förenade Kungariket, dom den 8 februari 1996 i mål 18731/91). Som tidigare sagts måste utgångspunkten vara att FS inte bara har undvikit att lämna en förklaring till MJs försvinnande utan också lämnat uppgifter om sina egna förehavanden i det sammanhanget som inte har varit sanna. Huruvida FS skulle ha dömts enligt åtalet om den nya bevisningen hade funnits tillgänglig vid hovrättens prövning måste därför antas i hög grad bero på om han hade kunnat lämna en rimlig förklaring till de åtgärder som han vidtog. Någon sådan förklaring har han hittills inte lämnat.

35. Mot bakgrund av det anförda är det visserligen inte klarlagt men sannolikt att förebringandet av den nya bevisningen i rättegången skulle ha lett till att FS hade dömts enligt gärningspåståendet.

Slutsats och övriga frågor

36. I enlighet med det anförda ska resning beviljas till men för FS i fråga om ansvar och skadestånd. Enligt 58 kap. 7 § rättegångsbalken ska målet åter tas upp i Hovrätten för Västra Sverige.

37. Med den bedömning som Högsta domstolen nu har gjort i fråga om bevisläget är FS på sannolika skäl misstänkt för mordet på MJ. Då det inte är uppenbart att skäl för häktning saknas ska han häktas. I enlighet med 24 kap. 17 § tredje stycket rättegångsbalken ska anmälan göras hos Högsta domstolen så snart häktningsbeslutet har verkställts.

38. Frågan om FSs ersättningskyldighet för målsägandenas rättshjälpskostnader i resningsärendet ska prövas av hovrätten i samband med målet efter dess återupptagande.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Kerstin Calissendorff, Göran Lambertz (referent), Martin Borgeke, Dag Mattsson (skiljaktig) och Anders Eka (skiljaktig)
Föredragande justitiesekreterare: Patrik Skogh

**BILAGA TILL
PROTOKOLL**
2013-09-18

Mål nr
Ö 1752-13

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Dag Mattsson och Anders Eka är skiljaktiga och avslår resningsansökningarna.

Vi godtar betänkandet med följande ändringar och tillägg.

Enligt vår bedömning har det inte heller funnits giltig ursäkt för åklagaren att först nu åberopa förhören med LJ och MX. Även de uppgifter som de har lämnat avser förhållanden som var aktuella redan under rättegången. Det bör dock framhållas att varken deras uppgifter eller de uppgifter som lämnats av SW och JS hade ändrat vår slutsats i frågan om resning ska beviljas.

I brottmålsdomen uttalar hovrätten att viss bevisning talar för att MJ hade skottskadats i sitt sovrum i samband med att blodfläcken uppstod. Även om detta hade varit fullständigt klarlagt, hade det enligt hovrätten ändå inte varit visat att MJ hade utsatts för dödligt våld på det sätt som åklagaren hade påstått. Om det hade varit bevisat att MJ fått en skottskada, hade enligt hovrätten inte heller det, i brist på annan utredning kring händelseförloppet, medfört att det också hade varit bevisat att någon skadat henne uppsåtligen.

Eftersom kroppen har påträffats får det numera anses stå klart att MJ avled till följd av en skottskada i huvudet. Av allt att döma hände detta i sovrummet i hennes hus. Vidare är det utrett att kroppen därefter packades in i madrasser och sängkläder och fördes ut till platsen i skogen, där den gömdes.

I övrigt har det emellertid inte tillkommit några avgörande bevis rörande omständigheterna kring MJs död.

Obduktionen ger inte underlag för att närmare fastställa hur MJ skottskadades eller när det skedde. Det går fortfarande inte att utesluta andra förklaringar till hennes död än den att någon uppsåtligt dödade henne. Inte heller ger det nya materialet underlag för någon säker slutsats när det gäller frågan om vem som packade in kroppen och gömde den i skogen. Något bevis som binder FS till detta (t.ex. DNA, fingeravtryck eller textilier) finns inte. Även med den nya utredningen framstår det som möjligt att MJ skottskadades i huset och att kroppen fördes bort innan FS återvände dit den 29 juli; hon kan också ha avlidit vid en senare tidpunkt än vad åklagaren hävdar. Hovrättens bedömning av telefontrafik och bankuttag skulle inte ha ändrats av den nya bevisningen. Detsamma gäller bristen på motiv.

Enligt vår mening är det alltså – utifrån de krav som ska ställas vid resning till nackdel för en tilltalad – inte sannolikt att det nya materialet skulle ha lett till att FS hade dömts för mord.

BETÄNKANDE
2013-09-18

Aktbilaga 27

Mål nr
Ö 1752-13
Föredragande
Patrik Skogh

Jag föreslår att Högsta domstolen meddelar följande beslut.

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår resningsansökningarna.

För försvaret av FS i Högsta domstolen tillerkänns MH ersättning av allmänna medel med 52 398 kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 10 480 kr. Kostnaden ska stanna på staten.

För det biträde som EH har lämnat L, LR, C och HJ i Högsta domstolen fastställs ersättning till 15 913 kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 3 183 kr. Kostnaden ska stanna på staten.

BAKGRUND

1. FS åtalades år 2011 för bl.a. mord enligt 3 kap. 1 § brottsbalken. Vid denna tid hade MJs kropp inte återfunnits. Enligt gärningsbeskrivningen hade han den 28 juli 2010 i sin och MJs bostad i Spekeröd berövat MJ livet genom mycket kraftigt våld mot hennes huvud/överkropp. Det angavs vidare att han sannolikt hade skjutit MJ med pistol genom huvudet då hon legat i sin

säng, där hon avlidit. FS påstods efter mordet ha gömt undan MJs kropp. Han ska vidare ha täckt över stora mängder blod med inkontinensskydd och filter. Åklagaren framställde ett särskilt yrkande om att dödsboet hade bättre rätt till vissa medel.

2. MJs föräldrar, LR och LJ, samt hennes systrar, C och HJ, (målsägandena) biträdde åtalet och yrkade skadestånd för sveda och värk, läkarkostnader och förlorad arbetsinkomst. FS bestred samtliga yrkanden.

3. Uddevalla tingsrätt dömde FS för vissa erkända narkotikabrott (ringa brott) men ogillade åtalet för mord och lämnade yrkandena om skadestånd och bättre rätt utan bifall. Domen överklagades av åklagaren och målsägandena. Åklagaren yrkade att hovrätten skulle bifalla åtalet, medan målsägandena yrkade bifall för åtalet och skadestånd. Hovrätten för Västra Sverige fastställde den 15 december 2011 tingsrättens domslut. Hovrättens dom vann laga kraft.

4. Den 14 april 2012 hittades MJs kropp och förundersökningen återupptogs.

SKÄL

Lagbestämmelser om resning i ansvarsdelen till nackdel för en tidigare tilltalad

5. Enligt 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken får resning, sedan en dom i brottmål vunnit laga kraft, beviljas till men för den tilltalade, om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år samt det åberopas någon omständighet eller bevis, som inte tidigare förebringats, och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade dömts för brottet eller att detta

hänförts under en väsentligt strängare straffbestämmelse än den som tillämpats.

6. I paragrafens andra stycke föreskrivs att resning inte får beviljas på grund av förhållande som avses i punkt 2, såvida inte parten gör sannolikt att han inte vid den rätt som meddelat domen eller genom överklagande kunnat åberopa omständigheten eller beviset eller att han annars haft giltig ursäkt att inte göra det.

7. Enligt 4 § andra stycket samma kapitel ska ansökan om resning i brottmål till men för den tilltalade göras inom ett år från det att sökanden fick kännedom om det förhållande som ansökningen grundas på.

Åberopas ny bevisning till stöd för ansökan om resning i ansvarsdelen?

8. Det åtalade brottet är av en sådan svårhetsgrad att målet kan resas. För att resning ska kunna beviljas krävs att vidare det har framkommit nya omständigheter eller bevisning som inte tidigare har förebringats (se p. 5). Syftet med detta s.k. nyhetskrav är att förhindra omprövning av bevisvärderingen på extraordinär väg.

9. Som ny bevisning i resningsärendet åberopar riksåklagaren den utredning som tillkommit i och med att förundersökningen återupptogs efter det att hade kroppen hittats. Utredningen består bl.a. av den rättsmedicinska undersökningen av kroppen, undersökning av fyndplatsen samt förnyad undersökning av telefon- och datortrafik. Denna nya bevisning uppfyller givetvis nyhetskravet.

10. Riksåklagaren åberopar emellertid också bevisning som fanns redan vid den tidigare rättegången. Riksåklagaren har i sin ansökan redogjort för upp-

gifter lämnade av LJ, MX, JS och SW. Han har vidare redogjort för uppgifter lämnade av FS själv, KH samt för teknisk utredning rörande uttag från MJs bankkonto och telefontrafik.

11. Uppgifterna från LJ, MX, JS och SW återfinns i de förundersökningsprotokoll som upprättades inför den tidigare rättegången. För att nyhetsvärdet för bevisning ska upphöra krävs att omständigheterna eller bevisen verkligen har prövats i målet. Åberopandet av ett rätts- eller bevisfaktum endast under förundersökningen förtar inte nyhetsvärdet (se Thorsten Cars, Om resning i rättegångsmål, 1959, s. 170). Enligt stämningsansökan, huvudförhandlingsprotokollen och domarna i tingsrätten och hovrätten har LJs, MXs, JSs och SW uppgifter inte åberopats vid den tidigare rättegången. Uppgifterna får därmed anses uppfylla nyhetskravet.

12. Av tingsrätts- och hovrättsdomen framgår att uppgifterna lämnade av FS, KH samt den tidigare tekniska utredningen av telefon- och datortrafik förebringades redan vid den tidigare rättegången. Eftersom dessa uppgifter således inte uppfyller nyhetskravet, kan de inte kan ligga till grund för resningsansökan.

Hade den nya bevisningen kunnat åberopas i den tidigare rättegången?

13. Sökanden måste även göra sannolikt att han inte vid den rätt som meddelat domen hade kunnat åberopa omständigheten eller beviset, eller att han har haft giltig ursäkt att inte göra det (se p.6).

14. Det har i doktrinen anförts att giltig ursäkt att förebringa skäl som sökanden hade kunnat åberopa principiellt får anses föreligga då han inte insett skälens betydelse och detta inte har berott på hans egen vårdslöshet eller försummelse. Kravet ska ställas i relation till sökandens juridiska kunskaper.

Hänsyn kan även tas till svårigheterna att i den tidigare rättegången förebringa bevisningen. Begreppet giltig ursäkt är vidare än vid laga förfall, men ska tolkas olika efter vilken art av resning som det är frågan om. Vid resning till men för en tidigare tilltalad bör kraven på en giltig ursäkt vara strängare (Thorsten Cars, a.a., s. 174 ff. och NJA 1998 s. 321).

15. MJs kropp hittades fyra månader efter hovrättens dom. Den utredning som tillkom med anledning av anträffandet av kroppen kunde således inte åberopas vid den tidigare rättegången.

16. LJ och MXs, JSs samt SW uppgifter var väl kända för åklagaren, som dock valde att inte presentera dem vid rättegången. Riksåklagaren har anfört att det som framkommit efter det att kroppen hittats medför att delar av den tidigare bevisningen måste ses i ett nytt ljus och att detta innebär en giltig ursäkt för att inte vissa omständigheter som var kända redan under den tidigare utredningen åberopades då.

17. LJ och MXs uppgifter rör i huvudsak observationer av en man i Jeep på en rastplats i Spekeröd, i närheten av den plats där kroppen kom att hittas. Vid tiden för den tidigare rättegången kunde man dock inte veta att kroppen fanns där. Det framstår inte som klandervärt att bevisningen inte åberopades tidigare. Giltig ursäkt får därmed anses föreligga.

18. SWs och JSs uppgifter rör huvudsakligen när MJs Jeep först sågs på pendlarparkeringen. Frågan om när Jeepen iaktogs där bör ha varit intressant redan i den tidigare rättegången, eftersom MJ var försvunnen. Åklagaren borde därmed ha åberopat vittnena tidigare. Riksåklagarens förklaring att nya uppgifter sätter uppgifterna i ett annat ljus medför inte någon annan bedömning, Eftersom giltig ursäkt inte har förelegat ska SWs och JSs uppgifter inte beaktas vidare i frågan om resning.

Har den nya bevisningen åberopats i rätt tid?

19. Ytterligare en förutsättning för att nya omständigheter eller bevisning ska kunna läggas till grund för en resningsansökan är att ansökan måste göras inom ett år från det att sökanden fick kännedom om det förhållande som ansökan grundas på (se p. 7). Högsta domstolen fann i rättsfallet NJA 1998 s. 321 att denna ettårsfrist ska räknas särskilt för varje åberopad ny omständighet och varje åberopat nytt bevis.

20. Kroppen hittades i den 14 april 2012 och riksåklagaren ansökte om resning den 4 april 2013. Den bevisning som tillkommit efter kroppens anträffande har därmed åberopats i rätt tid.

21. De uppgifter som LJ och MX lämnade grundar sig på polisförhör som hölls redan i augusti månad 2010. Med den tillämpning av fristbestämmelsen på det sätt som anges i rättsfallet NJA 1998 s. 321 har uppgifterna åberopats senare än ett år efter det att riksåklagaren fick kännedom om de uppgifter som vittnena lämnat. LJs och MJs uppgifter kan därmed inte beaktas till stöd för resningsprocessen.

Högsta domstolens bedömning

22. Vad Högsta domstolen ska pröva i resningsärendet är hur den tillåtna, nya utredningen skulle ha inverkat på bedömningen i brottmålet. I rättspraxis har ansetts att det krävs ett mera avgörande nytt material för en ny rättegång mot den som har frikänts än för att ge möjlighet att i efterhand fria någon från en fällande dom (se NJA 1998 s. 321 och NJA 2001 s. 687). Betydelsen av det nya materialet ska relateras till den utredning som lades fram i det tidigare målet, och den nya bevisningen ska alltså bedömas med hänsyn tagen till den gamla bevisningens värde (NJA 2010 s. 295 och NJA 2011 s. 254). I detta

ligger att bedömningen ska utgå från den dom där den i resningsärendet aktuella frågan prövades sist och som i den delen vann laga kraft.

23. Ansökningarna om resning avser i detta fall FSs ansvar för mord. Den frågan prövades sist av hovrätten. Den gamla utredningen om mord ska därmed i resningsärendet värderas och bedömas på det sätt som den har kommit till uttryck i hovrättens dom. Med den utgångspunkten har Högsta domstolen att pröva hur den nya utredningen skulle kunna antas ha inverkat på bedömningen i brottmålet.

Värderingen av den gamla bevisningen i hovrättens dom

24. Hovrätten – som alltså prövade åtalet vid en tid när MJs kropp ännu inte hade påträffats – ansåg att omständigheterna talade mycket starkt för att MJs var död. Hovrätten ansåg att det inte kunde utelutas att det var MJ som vittnet KH iakttog på Svartedalsvägen under förmiddagen den 28 juli 2010 eller att det var MJ själv som skickade sms till CJ med meddelandet att hon var på väg till Lin- eller Lidköping. Vidare talade det faktum att MJ tidigare hade skickat fordonsfrågor via sms i viss mån för att hon skickade fordonsfrågor kl. 14.39. Hovrätten konstaterade vidare att det sista meddelandet från MJs telefon skickades till FS och att de båda telefonerna då öppnades mot olika telemaster. Hovrätten fann det inte utrett att de bankuttag som gjordes med MJs bankkort hade gjorts av FS. Hovrättens slutsats blev att det inte av telefontrafiken eller vittnesuppgifterna gick att dra säkra slutsatser när det gäller frågan om MJ avlidit den 28 juli 2010.

25. Hovrätten fann det utrett genom DNA-analys att blodet i sängbotten kom från MJ. De försök som hade gjorts att beräkna mängden blod som avsatt blodfläcken i sängbotten ansågs osäkra. Hovrätten konstaterade att det försök till tidsbestämning av blodet som hade gjorts inte medgav någon som helst

slutsats av betydelse i målet. Det bedömdes vidare att det inte kunde uteslutas att någon annan FS kunde ha hittat det som behövdes för att dölja blodfläcken och bädda om sängen. Det gick inte heller att dra slutsatsen att FS var den enda som hade tid att dölja fläcken.

26. Hovrätten fann det osannolikt att hålet i panelen hade orsakats av något annat än en kula. Hovrätten drog slutsatsen att hålet hade kunnat orsakas av en kula från den pistol som MJ hade hemma och som saknades. Däremot fanns det ingen utredning som visade att FS ensam hade haft tillgång till vapnet på ett sådant sätt att andra användare kunde uteslutas. Forensikern RLs vittnesmål och fyndet av en benbit i hålet i panelen talade för att MJ skottskadades i sitt sovrum i samband med att blodfläcken uppstod. Även om detta hade varit fullständigt klarlagt var det dock ändå inte visat att MJ hade utsatts för dödligt våld på det sätt som åklagaren hade påstått. Om det hade bevisats att MJ hade fått en skottskada så hade inte heller det, i brist på annan utredning, medfört att det var bevisat att någon skadat henne uppsåtligen.

27. Sammanfattningsvis menade hovrätten att många – men inte alla – omständigheter var väl förenliga med åklagarens påstående. Det innebar dock inte att omständigheterna inte kunde ha andra förklaringar, inte ens om de sågs sammantagna. Utredningen i hovrätten var inte sådan att det gick att utesluta möjligheten att MJs försvinnande hade en annan förklaring än att FS dödade henne, än mindre att det skedde på det sätt och vid den tidpunkt som åklagaren hade påstått. Åtalet ansågs därmed inte styrkt.

Den nya bevisningen

28. Den nya bevisning som får åberopas till stöd för resningsansökan utgörs av för det första av undersökningen av kroppen. Av utredningen framgår i korthet att utseendet på skadorna enligt en rättsmedicinsk obduktion talar för

att skadorna uppkommit genom skott mot huvudet. Det förkommer i utredningen olika uppgifter om i vilken skottvinkel som kulan kan ha färdats. Av utlåtandet framgår att dödsorsaken inte har kunnat fastställas.

29. Vidare åberopar riksåklagaren undersökningen av fyndplatsen. Kroppen hittades ca tio minuters bilresa från MJs bostad, i ett otillgängligt skogsparti. Kvarlevorna låg inlindade i sängkläder, vilka i sin tur var omslutna av en vit presenning. Kroppen låg gömd under nio mindre granar. Sängkläderna var av samma slag som de som funnits i MJs bostad.

30. Av en undersökning av MJs bil framgår att den inlindade kroppen hade fått plats i lastutrymmet under förutsättning att baksätets ryggstöd fälldes framåt. Vidare har en utredning gjorts av 33 personer i syfte att undersöka om någon annan än FS kunde misstänkas för brottet. Samtliga personer har avförts. Slutligen har en fördjupad analys gjorts av MJ bruk av dator och mobiltelefon. Analysen åberopas till stöd för att en väsentlig förändring av brukandet skedde natten mellan den 27 och 28 juli 2010.

Bedömning av ansökan om resning i ansvarsdelen

31. I brottmålet skedde en noggrann prövning av vad som hade framkommit under rättegången. Hovrätten menade att omständigheterna talade mycket starkt för att MJ var död och pekade på omständigheter som talade för att MJ hade skjutits i sängen. Genom den nya bevisningen får det anses klart att så skedde.

32. En avgörande punkt i hovrättens dom är dock att inte tillräckligt mycket knöt FS till åklagarens gärningspåstående. Den nya bevisningen är inte av sådant slag att den binder FS till dödandet av MJ på sätt som anges i gärningsbeskrivningen. Mot den bakgrunden kan den nya bevisningen inte

anses vara ett sådant mer avgörande nytt material (se ovan p. 22) som krävs för att resning ska beviljas till men för FS. Högsta domstolen finner det således inte sannolikt att den nya utredningen skulle ha medfört att hovrätten hade dömt FS i enlighet med åtalet.

Bedömning av ansökan om resning i skadeståndsdelen

33. När en dom i brottmål avser även annat än ansvar, gäller beträffande resning i den delen det som är stadgat om resning i tvistemål (58 kap. 9 § rättegångsbalken). En särskild regel gäller dock om resning beviljas i ansvarsfrågan. I ett sådant fall får resning samtidigt beviljas även i målet i övrigt utan hinder av de särskilda förutsättningar som annars skulle gälla (58 kap. 9 § andra ledet rättegångsbalken).

34. Målsägandena har ansökt om resning i skadeståndsdelen, varvid de har hänvisat till samma bevisning som riksåklagaren har åberopat i ansvarsdelen. Eftersom resning inte beviljas i ansvarsdelen förutsätter en resning i skadeståndsdelen att målsägandena uppfyller de krav på resning i tvistemål som räknas upp i 58 kap. 1 § rättegångsbalken.

35. Högsta domstolen finner att de skäl som anges i resningsansökan inte är tillräckliga för att kraven i 58 kap. 1 § rättegångsbalken ska anses vara uppfyllda. Sökandena har således inte visat omständigheter som kan föranleda resning i målet.
